

بررسی تکنولوژی بومی، نقش و نمونه های آن در معماری منطقه سیستان

مهجبین شهریار ی مقدم^{۱*}

۱- کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، shahriyari.mahjabin@yahoo.com

چکیده

یکی از موارد مهم شکل دهنده هر معماری، تکنیک یا فرایند ساخت آن است. متأسفانه علیرغم پیشرفت دانش و توان مهندسی و تکنولوژی ساخت، هیچ کدام نتوانسته است در بالا بردن کیفیت فضاها و ارزش های معماری متناسب با زندگی انسان معاصر کمک شایانی کند؛ به گونه ای که فضاهای معماری امروز به فضاهایی تک بعدی و فاقد معنا تبدیل شده و کیفیت یکسانی پیدا کرده اند. علاوه بر این، تکنولوژی موجب شده، (برخلاف تفاوت های فرهنگی، اقلیمی، بومی که در محیط موجود است)، بناها در نقاط مختلف کشور یکسان شده و آن چنان تفاوتی باهم نداشته باشند. در حالی که با دقت در مسکن سنتی ایرانی که بر اساس تکنولوژی بومی شکل گرفته است به این موضوع پی می بریم که می توان با استفاده از تکنولوژی بومی در تمام نقاط خانه، حال و هوا و کیفیت های متفاوتی را بسته به کاربرد آن فضا به وجود آورد. یکی از راه های دستیابی به این کیفیت های از دست رفته، رجوع به تکنیک ها و روش های ساخت است که با توجه به جزئیات، مصالح و همچنین هم نشینی آن ها و ترکیب مناسب اجزا بتوان به سمت کیفیت مطلوب در خانه معاصر رسید. این کیفیات در معماری بومی ایرانی تجلی پیدا کرده است که در صورت توجه به آن می توان در طراحی مسکن امروز از آن استفاده کرد. در این تحقیق بخشی از ساختار معماری بومی ایرانی در منطقه سیستان از منظر مسائل اقلیمی، تکنیک های به کار رفته در اجرای ساختمان و نوع برخورد با شرایط سخت و دشوار محیطی (اقلیمی) مورد بررسی قرار گرفته است. هدف تحقیق، باز شناخت عناصر ساختاری معماری بومی سیستان در بحث اقلیم و نحوه استفاده از این عناصر است. نتایج تحقیق نشان می دهد استفاده از عواملی نظیر خارخانه، دورچه، کولک، سورک و نظایر آن راهکارهای اقلیمی بسیار مناسبی هستند که در طول قرن های متمادی به عنوان مؤلفه هایی از تکنولوژی معماری بومی این منطقه در جهت تقابل با اقلیم سخت آن و تسهیل شرایط زندگی تعریف شده اند. از این عوامل با اندک تغییراتی می توان در ساختار معماری معاصر ضمن توجه به هویت اصیل معماری ایرانی، در جهت رسیدن به معماری پایدار مرتبط با شرایط اقلیمی استفاده کرد

واژه های کلیدی: معماری بومی، تکنولوژی بومی، سیستان، پایداری